

HAVA SPORLARI DENEYİMLERİNİN MEMNUNİYETE ETKİLERİ: PAMUKKALE ÖRNEĞİ*

Sena Akçakaya

Pamukkale Üniversitesi, Turizm Fakültesi

E-mail: sakcakaya@yahoo.com

Prof. Dr. Serkan Bertan

Pamukkale Üniversitesi, Turizm Fakültesi

E-mail: serkanbertan@yahoo.com

Özet

Günümüzde deniz, kum, güneş üçlemesinin yanı sıra turizm çeşitlerine olan yönelim ve kişilerin tatil anlayışının değişmesi spor turizmine verilen değeri artırmıştır. Bu çalışmada Pamukkale bölgesinde hafif hava araçları ile yaşanan deneyimlerden yola çıkılarak, bu deneyimlerin memnuniyet üzerindeki etkileri incelenmiştir. Pamukkale’de turistik hafif hava aracı ile deneyim yaşayan turistlere anket uygulanmıştır. 313 turistten veriler toplanmış ve istatistik program vasıtasıyla veriler analiz edilmiştir. Veriler analiz edildiğinde hava araçları deneyiminin memnuniyet üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmüştür. Bilişsel, sosyal ve kişisel deneyimlerin memnuniyet üzerinde anlamlı etkisi, faydacı deneyimin ise memnuniyet üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmamaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Spor Turizmi, Hava Sporları, Deneyim, Memnuniyet, Pamukkale, Denizli.*

THE EFFECTS OF AIR SPORTS EXPERIENCES ON SATISFACTION: THE EXAMPLE OF PAMUKKALE

Abstract

Today, besides the sea, sand and sun trilogy, the value of tourism and holiday understanding to tourism has been increased. In this study, based on the experiences with light aircraft in Pamukkale, choose to meet these experiences. A questionnaire was applied to the tourists who had experience with a touristic light aircraft in Pamukkale. Data were collected from 313 tourists and the data were analyzed by means of a statistical program. When the data were analyzed, it was seen that the aircraft experience had a significant effect on satisfaction. Cognitive, social and personal experiences have no significant effect on satisfaction, while utilitarian experience has no significant effect on satisfaction.

Keywords: *Sports Tourism, Air Sports, Experience, Satisfaction, Pamukkale, Denizli.*

Son yıllarda turizm çeşitlendirilmesi kapsamında spor ve doğaya dayalı alternatif turizm türlerine talep giderek artmakta, özellikle turizm ve spor endüstrisi ile ilişkili olan, insanların ve mekânların faaliyetlerle etkileşimini sağlayan spor turizmi kültürel aktarımlarla fayda sağlamaktadır (Hong, 1997; Weed ve Bull, 2009; Çelik, 2018; Kurtzman ve Zauhar, 2003). Mega, ayırt edici, uluslararası, ulusal, bölgesel ve yerel olaylar sınıflara ayrılan spor deneyimleri, duygusal gelişimi zenginleştirmekte ve sosyal alanda iyi bir etkileşim sağlamaktadır (Gammon ve Robinson, 1997; Sofield, 2003). Spor turizmi, istihdama ve ekonomik büyüme, sosyo-kültürel değişim ve ziyaretçi hareketliliğine katkı sağlamakta, seyahat niyeti oluşturmada, altyapıyı geliştirmekte, her bölge ve ülke için aynı etkiler

---

* Bu çalışma Yüksek Lisans Tezinden üretilmiştir.

oluşmamakta ve farklılıklar göstermektedir (Daniels, 2007; Sasi, 1995; Kim vd., 2015; Kurtzman, 2005; Freeman, 2015).

Hava sporları ile ilgili çalışmalar incelendiğinde; potansiyelinin belirlenmesi, yatırımcıların fikirleri, deneyim boyutları ve deneyimsel yönler, çekici unsur olarak kullanılıp kullanılmadığı, avantaj ve dezavantajları, bölge için önemi ve uygunluğu, kırsal alanlara katkısı, davranışsal niyetler üzerinde etkisi, tarihçesi, gelişimi, memnuniyete ve deneyim değerinin etkisi incelenmiştir (Acar ve Aktaş, 2017; Güzel ve Şahin, 2020; Dağdeviren vd., 2020; Costa ve Chalip, 2005; Diker vd., 2016; Özen, 2017; Özen, 2019; Özen ve Özdemir, 2019; Batman ve Demirel, 2015; Ammar, 2017). Manzaranın hava sporları için avantaj sağladığı, yatırımcıların isteksiz olduğu, stratejik planın, altyapı ve üstyapının önemli olduğu, eğitsel, eğlence, estetik, kaçış olmak üzere deneyimsel boyutların olduğu, paket turlar içine dahil edilmesi gerektiği, davranışsal niyetler üzerinde etkili olduğu, ekonomik ve çevresel yönden etkilerinin bulunduğu, mevsimlik sorununu azalttığı, memnuniyeti artırdığı, unutulmaz deneyim ve tekrar ziyaret niyeti oluşturduğu ve deneyim değerinin imaj üzerinde etkili olduğu tespit edilmiştir (Acar ve Aktaş, 2017; Güzel ve Şahin, 2019; Diker vd., 2016; Özen ve Özdemir, 2019; Koday vd., 2018; Can vd., 2017; Özen, 2017).

Hava sporları deneyimlerin memnuniyet üzerindeki etkileri incelemek amacıyla hava sporları faaliyetlerine katılan ziyaretçilere anket uygulanmıştır. Anketin birinci bölümünde hava sporları deneyiminin memnuniyet üzerindeki etkisi ile ilgili beşli likert şeklinde sorular, ikinci bölümde ise katılımcıların demografik özellikleri için sorular bulunmaktadır. Elde edilen veriler paket program ile analiz edilmiştir.

11 ifade 3 faktör altında toplanmış, faktörler sosyal deneyim, bilişsel deneyim ve faydacı deneyim olarak adlandırılmıştır. Faktör yükleri ele alındığında, 0,568 ile 0,964 arasında değişmektedir. Birinci faktör olan sosyal deneyimin öz değeri 2,583, açıklanan varyans değeri 23,480, ikinci faktör olan bilişsel deneyimin öz değeri 2,254, açıklanan varyans değeri 20,492, üçüncü faktör olan faydacı deneyimin öz değeri 2,142, açıklanan varyans değeri ise 19,470'dir.

Sosyal, bilişsel ve faydacı deneyimin memnuniyet üzerinde etkisi incelendiğinde Durbin-Watson testi değeri 1,937'dir. Memnuniyeti en iyi açıklayan değişkenler sırasıyla bilişsel deneyim ve sosyal deneyim olarak tespit edilmiştir. Faydacı deneyim memnuniyeti açıklamamaktadır.

Tablo 1. Faktör Yükleri, Öz değerler ve Açıklanan Varyans Değerleri

	Faktör Yükleri	Öz değerler	Açıklanan Varyans
Sosyal		2, 583	23, 480
SKD1	0,568		
SKD2	0,688		
SKD3	0,650		
SKD4	0,708		
Bilişsel		2, 254	20, 492
BD1	0,617		
BD2	0,851		
BD3	0,804		
BD4	0,684		
BD5	0,452		
Faydacı		2, 142	19, 470
FD1	0,961		
FD2	0,961		

Hava sporları deneyimlerinin yılın büyük bir kısmında gerçekleştirildiği Pamukkale destinasyonunda yapılan çalışmada ziyaretçiler iletişimden oldukça memnun, katılımcılar üzerinde olumlu bir izlenim bırakıldığı ve eğlenceli olduğu belirlenmiştir. Pamukkale'nin doğal ve kültürel değerlerinin hava sporları deneyimleri ile gökyüzünden farklı bir bakış açısıyla tanıtılması ziyaretçilerde unutulmaz bir deneyim oluşturduğundan hava sporları faaliyetlerinin tanıtımı için etkili çalışmaların yapılmalıdır. Özellikle sosyal ve bilişsel deneyimlere öncelik vermek gerekmektedir. Pamukkale destinasyonda hava sporları ile ilgili festivallerin düzenlenmesi oldukça önemlidir.

KAYNAKÇA

- Acar, Y., ve Altas, A. (2017). New Solution Suggestions for the Development of Aksaray Tourism: Hot Air Balloon Tourism. *J. Acad. Soc. Sci*, 63, 134-138.
- Ammar, S. (2017). Studying Balloon Activity in Luxor. *International Journal of Heritage, Tourism and Hospitality*, 11(2), 28-34.
- Batman, Z. P., ve Demirel, Ö. (2015). Altındere Vadisi Meryemana Deresi Güzergâhında Doğa Temelli Turizm Etkinliği: Yamaç Paraşütü. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 5(11), 13-26.
- Can, M., ve Üst Can, Ç. (2019). Kapadokya'da Balon Turizmi Deneyimi ve Kabul Edilebilir Risk Durumu. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 188-198.
- Costa, C. A., ve Chalip, L. (2005). Adventure Sport Tourism in Rural Revitalisation—An Ethnographic Evaluation. *European Sport Management Quarterly*, 5(3), 257-279.
- Çelik, S. (2018). Alternatif Turizm. *Journal of International Social Research*, 11(56).

- Dağdeviren, A., Saral, C., Çoşkun, N. ve Yılmaz, Z. (2020). Bayramören İlçesinde Yamaç Paraşütü Turizmi, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(2): 881-892
- Daniels, M. J. (2007). Central Place Theory and Sport Tourism Impacts. *Annals of Tourism Research*, 34(2),
- Diker, O., Çetinkaya, A., ve Cinkara, A. (2016). Hava Sporları Turizmi ve Safranbolu'nun Hava Sporları Potansiyelinin Belirlenmesi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 84-100. 332–347.
- Freeman, K. M. (2015). Inexpensively Estimating The Economic Impact of Sports Tourism Programs in Small American Cities. *Indiana Business Review*, 90(1), 1.
- Gammon, S., ve Robinson, T. (1997). Sport and Tourism: A Conceptual Framework. *Journal of Sport Tourism*, 4(3), 11-18.
- Güzel, Ö., ve Şahin, İ. (2020). Experiential Aspects Of Balloon Tourism Within The Context Of Destination Marketing. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 14(3), 793-810.
- Hong, F. (1997). Commercialism and Sport in China: Present Situation And Future Expectations. *Journal of Sport Management*, 11(4), 343-354.
- Kim, W., Jun, H. M., Walker, M., & Drane, D. (2015). Evaluating The Perceived Social Impacts of Hosting Large-Scale Sport Tourism Events: Scale Development And Validation. *Tourism Management*, 48, 21-32.
- Koday, S., Koday, Z., & Kızıllıkan, Y. (2018). Alternatif Turizm Açısından Siirt İlinde Yamaç Paraşütü Faaliyetleri. *TÜCAUM 30. Yıl Uluslararası Coğrafya Sempozyumu*, 3-6.
- Kurtzman, J. (2005). Sports Tourism Categories. *Journal of Sport Tourism*, 10(1), 15-20.
- Kurtzman, J., & Zauhar, J. (2003). A Wave in Time-The Sports Tourism Phenomena. *Journal of Sport Tourism*, 8(1), 35-47.
- Özen, İ. A. (2017). Deneyimsel Tüketim, Destinasyon İmaj Algısı ve Davranışsal Sonuçları İlişkisi: Kapadokya Sıcak Hava Balon Deneyimi, (Basılmamış Doktora Tezi), Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir.
- Özen, A. (2019). Kapadokya Bölgesinde Yaşanan Sıcak Hava Balon Deneyiminin Davranışsal Niyetler Üzerindeki Etkilerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Verimlilik Dergisi*, 1(1), 165-198.
- Özen, İ. A., & Özdemir, E. G. (2019). Kapadokya Sıcak Hava Balonculuğu Üzerine Nitel Bir Araştırma. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 9(2), 579- 595.
- Sasi, V. K. (1995). Sports Tourism in India. *Journal of Sport Tourism*, 2(2), 5-8.
- Sofield, T. H. B. (2003). Sports Tourism: From Binary Division to Quadripartite Construct. *Journal of Sport & Tourism*, 8(3), 144–165
- Weed, M., Bull, C. (2009). *Sports Tourism*, Routledge, Londra.